

Egydimenziós rendszerek fizikája / The physics of one-dimensional systems

(2/0/0/v/3)

Tárgyfelelős / Responsible Lecturer: Zaránd Gergely

A kurzus az egydimenziós kölcsönható elektron és spin rendszerek fizikájába vezeti be a hallgatókat. Ezek a rendszerek, amelyekben olyan alapvető jelenségek, mint pl. a spin- és töltéssűrűség hullámok, antiferromágneses korrelációk, egzotikus szupravezető állapotok stb. fordulnak elő, kiváló gyakorlóterepet biztosítanak a szilárdtest fizikusoknak, mivel egy dimenzióban rendkívül hatékony kvantum térelméleti módszerek állnak rendelkezésre. Ugyanakkor ilyen egydimenziós rendszerek gyakran megfigyelhetők a valóságban is például szén nanocsövekben, kvázi-egydimenziós rendszerekben, él-állapotok formájában. A kurzus feltételezi a Green függvény technika alapvető ismeretét (Soktestprobléma I), és a következő témakörök köré szerveződik: a természetbeli egy dimenziós rendszerek és a Hubbard modell (instabilitások, spin- és töltéssűrűség hullámok, leképezés a Heisenberg modellre), spinláncok alapvető tulajdonságai (a Haldene sejtés, spin koherens állapotok, spin folyadékok, a Bethe Ansatz alapjai), a folytonos leírás (renormálási csoport és a Tomonaga-Luttinger modell), bozonizáció (spin-töltés szeparáció, a Luttinger folyadék fázis, spin rendszerek bozonizációja), a rendezetlenség szerepe.

This course gives a basic introduction to the physics and theoretical description of interacting one-dimensional electron and spin systems. One-dimensional systems display basic phenomena such as charge- and spin density wave formation, antiferromagnetism and exotic superconductivity, and are fundamental test-grounds for solid state physicists, since powerful field theoretical approaches can be used for them. Moreover, they are often realized in physical systems such as carbon nanotubes, quasi one-dimensional systems, or edge states. The course assumes the knowledge of basic Green's function methods (Many body physics I), and is organized along the following topics: one-dimensional systems in nature (the Hubbard model, instabilities within the random phase approximation, spin and charge density waves, mapping to the Heisenberg model), basic properties of spin chains (Haldene's conjecture, spin coherent states, spin liquids, the basics of Bethe Ansatz), the continuum limit (renormalization group and the Tomonaga-Luttinger model), bosonization (spin-charge separation, the Luttinger liquid phase), effects of disorder.

Irodalom / Literature: G. D. Mahan: Many-Particle Physics, (Plenum Press, New York and London, 1981), John Cardy, Scaling and Renormalization in Statistical Physics, (Cambridge University Press, 1997), Jan von Delft, Herbert Schoeller, Bosonization for Beginners -Refermionization for Experts, *Annalen Phys.* **7**, 225-305 (1998), A. Auerbach, Interacting Electrons and Quantum Magnetism, (Springer-Verlag, N.Y.).